

RABIÁTSKÝ ANTISEMITISMUS JAKO
NĚMECKÁ KAŽDODENNÍ PRAXE

Smrt moravské operní pěvkyně Berthy Pierson (roz. Bretholz)
roku 1943 v Berlíně

Karel Hruža

Na základě pramenů nalezených v Archivu města Brna autor zkoumá pozadí smrti moravské operní pěvkyně Berthy Pierson, rozené Bretholz (1860-1943). Sestra moravského archiváře a historika Bertholda Bretholze (1862-1936) vystupovala v operních domech v Evropě a USA. Později žila v Berlíně, kde se jí po roce 1933 podařilo utajit svůj židovský původ. Díky tomu unikla antisemitským represím. Z pramenů berlínského zemského archivu (Landesarchiv Berlin) vyplývá, že Bertha Pierson byla na jaře 1943 kvůli svému původu udána NSDAP a nakonec i slovně napadena správcem domu, který měla v pronájmu, že je Židovka. Toto „odhalení“ pravděpodobně Pierson přimělo k tomu, že se v noci z 2. na 3. dubna 1943 rozhodla spáchat sebevraždu. Nejdůležitějším pramenem pro toto tvrzení je popis skutkové podstaty ze strany berlínského kriminálního úřadu, ve kterém se předpokládá, že „Židovka Berta Sara Pierson spáchala sebevraždu otravou prášky na spaní“. Majetek Berthy Pierson byl po její smrti zkonfiskován. Jedna její dědička se pokusila ověřit, zda Pierson skutečně byla židovského původu, zaslala dotaz Archivu města Brna. Případ Berty Pierson dokumentuje, jak militantní antisemitismus nacistického režimu prostoupil každodenní život v Německu, včetně toho, že „ochotní katani“ (Goldhagen) zcela dobrovolně vystupovali proti svým židovským spoluobčanům. Tři ústřední prameny k tomuto tématu jsou zařazeny v příloze článku jako edice.